

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ
KABINET MINISTRŮV

Kb-2408/1947

KANCELÁŘ	
DOŠLO	23. ČERV. 1947
PRESIDENTA REPUBLIKY	
PŘÍLOHY: 2.	REF:

T 1821/47

V Praze dne 25. června 1947.

Kanceláři presidenta republiky
v P r a z e,

zasílá se přiložený dopis
Dr. Adolfa Schwarzenberga o jehož doručení
pamu presidentovi byl pan ministr zahranič-
ních věcí požádán.

Z a k a b i n e t :

1 příloha.

J. Mendel v Praze 1947

SPISOVNA

Uloženo: _____
Klasifikace: _____

Pane presidente !

Po mém návratu do Evropy z nedobrovolného exilu v USA, kamž jsem byl nucen před nacistickou zvůli a po zabrání mého veškerého majetku gestapem se uchýliti, nalezl jsem v Čechách stav takový, že v důsledku mylných informací o mé národní příslušnosti a snad i mé dlouholeté nepřítomnosti bylo téměř celé mé jmění dáno pod národní správu, ač bylo vždy i za okupace mým úřednictvem hospodářsky vzorně vedeno, takže ani veřejný zájem nebyl nějak škodlivě dotčen.

Již v Americe často jsem uvažoval o změnách, které po tak dlouhé a kruté válce a po tak mohutném otřesu celým dosavadním společenským i právním řádem nutně musí nastati, zabýval jsem se touto otázkou i theoreticky jako doktor politických věd na Columbijské universitě a jasně jsem si uvědomoval, že dosud platné řády zejména na poli sociálních a soukromo-vlastnickém doznají téměř úplný převrat.

Vycházejce z těchto studií a úvah a nenaleznuv za daných poměrů jiného východiska, rozhodl jsem se, že ze svého v Čechách ležícího jmění založím nadaci ku podpoře sociálních, zdravotních a kulturních zařízení země České. Správu její měl vésti Zemský národní výbor v Praze, který měl k tomu účelu jmenovati správní sbor znalců. Funkci předsedy tohoto správního sboru, spojenou s přiměřeným důchodem, vyhrazoval jsem si pro sebe i s dedičným nástupem na další členy schwarzenberského rodu v Čechách usedlé, to všechno jen s ohledem na historický původ celého majetku, který nikoliv z pobělohorských konfiskací ani jinými násilnými činy nahromadil za celá staletí rod svarcenberský - moji to předkové - jen pilnou prací, řádným hospodařením a setrností.

Avšak plán tento přes tyto minimální výhrady, odpovídající historické a v Čechách dosud vžitě tradici švarzenberské, nedošly pochopení u příslušných činitelů země České a jen z ciste politických důvodů zádány byly po mě další ústupky, až konečně celé jednání bez mé viny úplně uvázlo a ztroskotalo.

Již zavedením národní správy byly na mém majetku způsobeny značné škody, jejichž výši nelze mně odhadnouti, poněvadž ač jsem o to několikráte žádal, nebylo mně dáno dosud žádné vyúčtování, avšak dle získaných informací není hospodářské vedení takové, že by bylo lze očekávati prosperitu, spíše jest se obávati značných škod a ztrát. Mimoto sám se ocitám ve finančních nesnázích a nemohu plniti ani závazky, které v Čechách mně již vznikly a dále vznikají.

Jako odezva nezdaru mé dobře míněné a tradičním sociálním cítěním podložené nabídky, byl dne 22. února t.r. pod čís. 433 podán Ústavodárnému národnímu shromáždění čsl. stranou sociálně demokratickou návrh zákona o převodu vlastnictví majetku hlubocké větve schwarzenberské na zemi Českou / t. zv. lex Schwarzenberg /. Návrh tento předložen byl přísl. výborům, nejdříve zemědělskému, který jej dne 22. dubna t.r. přijal i s dodatky podanými stranou komunistickou. Kdezto totiž původní návrh vycházel ze dvou stěžejních předpokladů - totiž že se jedná 1/ o převod zmíněného mého majetku jako nedělitelného souboru tedy celku a 2/ za náhradu - , změnil zemědělský výbor návrh tak, že se jedná o konfiskaci veškerého majetku / dle novin / cizáckého šlechtice a bez náhrady se směšňujícím dodatkem o poskytnutí zaopatřovacího důchodu dosavadním vlastníkům - - tedy jako trest.

Avšak zač mám býti trestán ? Ničím jsem se proti českému národu neprovinil, nejsem ani Němec ani Maďar ani kolaborant ani válečný zločinec. Za dobu okupace jsem ničeho proti státu ani národu nepodnikal ani jsem nebyl členem některé protistátní organizace, choval jsem se zcela loyálně a vystupoval jsem všude ve prospěch české věci a ji podporoval, ba naopak sám jsem trpěl nacistickým režimem - o s o b n ě tím, že byl jsem nucen se utéci až do U S A, i m a j e t k o v ě, neboť celé mé jmění / i v Rakousku, Německu a Itálii ležící / bylo mně zabaveno.

Podle příslušných zákonů byla by mně - i kdybych byl Němcem - všechna práva i všechn majetek zachován. Pokládám za sebe nedůstojné, abych se obhajoval nebo nějak omlouval, nemám co bych zapíral a mé svědomí po stránce mého chování a vystupování za této hrozné války jak proti

národu tak proti státu jest úplně čisté a klidné, ničím nezátížené a můj štít zůstává neposkvřněn.

V pravé demokracii jsou si všichni bezúhonní občané - ať patří kterékoliv vrstvě společenské - před zákonem úplně rovni. Jako odchovanec české právnické fakulty v Praze mám silné právní cítění vštípené mně v duchu českém slavnými učiteli tohoto vysokého učení a jako doktor politických věd na Columbijské universitě prostudoval a poznal jsem, co to jest skutečný demokraticismus, a proto cítím se velmi sklíčen, že v demokratickém státě, za jaký se jistě ČSR pokládá, se chystá zákon právě proti mně, podle něhož má celý můj majetek býti znfiskován bez náhrady, a nedovedu přirozeně pochopiti, že něco takového přichází vůbec v úvahu, a že nyní u nás činitele, který by na protiprávnost takového postupu proti jednotlivé osobě poukázal a veřejnost na to upozornil, že takovým způsobem postupovati nelze, a že tím utrpí nenapravitelně prestiž státu.

Nestěžuji si, jen upozorňuji, neprosím o milost, nýbrž žádám jen spravedlnost podle dosud platného právního řádu a směrnic vytyčených i kosickým programem. ~~Vždyť i podle dosud platných zákonů o pozemkové reformě, kterou byl majetek rodu schwarzenberského podstatně okleštěn, bylo by nutno postupovati nikoliv úplnou konfiskací, nýbrž za šetření výhrad uvedených zákonem záborovým, přídelovým a náhradovým. Všeobecně uznávané zásady demokracie a rovnosti nepřipouštějí, ba přímo vylučují, aby zvláštním zákonem o vyvlastnění postižena byla pouze jedna osoba nebo jedna rodina, která se ničím proti státu neprovinila, nýbrž naopak má i určité zásluhy o národ, stát a národní hospodářství, aby bylo znemožněno jednotlivci vlastniti nemovitosti a provozovati výdělečnou činnost, zejména když i cesta k ústavnímu soudu o přezkoumání, zda takový zákon neodporuje ústavě, jest jemu velmi ztížena, ne-li vůbec znemožněna.~~

Pane presidente, jsem přesvědčen, že mně neráčíte tyto řádky zazlívati a že jako ochránce a záruka právního řádu a stability právních poměrů a demokracie uvnitř i jako ostrážitý strážce prestiže státní navenek věnujete tomuto mému upozornění svou nestrannou pozornost a své moudré posouzení.

Vzpomínám vždy s potěšením na naše rozhovory ať už u mne na Krumlově ať jako Váš host na hradě v Praze

a i nyní bych raději vše ústně přednesl, kdyby mně to
dovolil můj zdravotní stav a naprosto klidné politické
ovzduší v Praze.

Promínete mně, pane presidente, takto
volený způsob mého projevu a přijmete ode mne

výraz mé upřímné oddanosti

Edo. Schwarzenberg

V Curychu, dne 3. května 1947.

k č. T 1821/17.

Pane presidente,

budete-li si přát bližší vysvětlení a doplnění mých údajů, račte přijmouti laskavě ve slyšení mého dlouholetého důvěrníka Dra Arnošta Barboříka, advokáta v Praze II. Žitná 52, za kteroužto laskavost již předem děkuji.

Dr. Adolf Schwarzenberg.